

Nézzük a tévét

Lássuk a reggelt.

Hajnalban a magyar kettesen van műsor. A Panoráma ismétlése, Szaniszló Ferenc, Oroszországról. Azt mondja, a török meg a francia is okozott nekünk legalább annyi bajt, mint az oroszok, mégis milyen jól elvagyunk törökökkel, franciákkal. Az oroszokkal meg úgy vagyunk, mint ördög a tömjénfüsttel. Hát, nem tudom. Megfigyeltem, hogy akik úgy ismerik az oroszokat, hogy nem itthonról, hanem az otthonukból, azaz valamiért, tanulni vagy másért – de semmiképpen nem hadifogolyként, málenkij robotosként, mondjuk, – hosszabb időt töltöttek az egykori Szovjetunióban, azok másként viszonyulnak. El tudnak lenni velük, mint Szaniszló is, vodkázgatva, adomázva... Azt mondják, érdekes, érzelmes emberek. Az orosz konyha meg egyenesen fősleges. Nem tudom. A magamfajtnak maradt az eléggé hülye szó-lásmondás; ha valami baj van, az ember benyögi: Hja, az oroszok, meg atom...

Észre sem vesszük, mitől leszünk egyszer csak bűnösen előítélesek.

Fox News. Egy észak-karolinai jogász beszél John Walkerről, tudják, az amerikai fiatalember, aki a tálibokkal harcolt. Micsoda dráma... Argentína. Először csak a tudósító mikrofonját ütögetik a tüntetők Buenos Aires utcáján. Aztán mögéje lép valaki és a feje fölött szarvakat mutat, mintha Sziciliában... Utóbb lökdösik, ráütnék a fejére – az adást meg kell szakítani. Nem tudom... Miért kell annyi hírvivőnek ártatlanul lakolni megvadított emberek által? Míg a valódi bűnösök a markukba röhögnek!

Megindul a magyar egyes is, Agrárvilág, nyilván dettó ismétlés, de ez a kisebbik baj. Madocsán a mezőgazdasági rt. nem fizette ki a termelőknek a kukoricát. Mert alig lett termés. Pedig az emberek rendesen dolgoztak. A kukoricát mégis megette a fene. Az rt. nem gyomirtózott eleget – mondja egy szerencsétlen földmunkás. Hogy mi az igaz, nem lehet megtudni. Csak a riporteri elfogultságot lehet megtudni. Piszkos ügy – ezt mondja a riporter. Jó hogy, a mostani kormány minden jel szerint végképp tönkre akarja vágni a kolhozutódnak titulált, még létező nagyüzemet, ezt pontosan tudja a riporter. Minek foglalkozna akkor azzal, hogy mi az igaz Madocsán? Nem tudom... Miért kell annyi hírvivőnek eladni a lelket? Földadni józan önmagukat? Míg uraik a markukba röhögnek!

A Duna tévében a Vatikáni Rádió magyar adását lehet hallani. Szépen beszél valaki advent negyedik vasárnapjáról. Arról, hogy miként szól Máté evangéliuma Jézus születéséről. Hogy Isten, céljai megvalósításához, társként hívja maga mellé az embert, azaz rábizza, tegyen belátása szerint. Végteire szabadon alkotta, szabadnak. Az a helyzet ugyanis, hogy Józsefnek áll vagy bukik a dolog. Az ő drámai döntésén múlik, hogy Isten akarata szerint születik-e meg a Gyermekek.

Hiszen alighogy eljegyezi Mária, kiderül, hogy az terhes, ám Józsefnek az égegyadta világon semmi köze nincs az egészséhez! Elbocsáthatná Mária, akit ez esetben megköveznék. Micsoda dráma... József leül. Töpreng. Addig ül és töpreng, míg el nem alszik. Máté szerint az álom Isten kezdeményezésének formája. Üllepíti a mindennapok hordalékait. Az álomban Isten jelzi az utat. József fölébredve szabad akaratából és Isten segítségével meghozza döntését.

Követendő tanulság a hétköznapokra: Minden találkozás a megfontolásnak szentelt idő.

Nem tudom... Miért nem ülünk le néha és szentelünk a megfontolásnak némi időt? Miért nem vagyunk képesek – találkozni?

Megváltás lenne.

SULYOK ERZSÉBET

Karácsonyi koncert

MUNKATÁRSUNKTÓL

A Rókusi Orgonaesték Zeneművészeti Alapítvány és a Szegedi Közéleti Kávéház rendezésében vasárnap 19 órától a rókusi római katólikus templomban Pálúr János

orgonaművész ad karácsonyi koncertet.

Közreműködik H. Bálint Zsuzsanna énekművész. A műsorban többek között Bach-, Händel-, Mozart- és Daquin-művek csendülnek fel.

PODMANICZKY SZILÁRD

17.

Vénusz a Rózsadombon

Mióta elcsatngoltam, most fogott el először félsz, ahogy a barlang sötét nyílását megláttam. Vagy talán nem is félsz volt ez, inkább az eddigiekkel ellentétben semmi kedvet nem éreztem egy sötét barlangban kóborolni, és persze még mindig nem derült ki, miért is jöttünk ide. A férfi, aki elhozott, mindvégig kedves embernek mutatkozott, ám az, hogy minden másként van, mint otthon, nem ébresztett bennem túlzott bizalmat iránta. És egyáltalán, most volt időm először elgondolni, hol a csudában is járhatok, egyáltalán hogy létezhet mindez, ami külsőleg ugyan hasonlít a mi világunkhoz, de csak külsőleg. Ez a rengeteg tudományos ízé, amiről itt hallottam, mintha úgy festené le ezt a világot, amiben az észszel élés túlsúlyba került, mintha semmi nem lenne a véletlenre bízva, minden kimért és kiszámolt. Nem tudom, hogy valaha is meg lehet-e ezt szokni? Nekem nem.

Amíg a férfi pakolt, köteleket csomózott, zsákokat készített elő, ledőltem a fűbe, a szüleim jártak a fejemen, és talán életemben először visszavágytam hozzájuk, ami meglepő volt számomra, ilyet soha nem éreztem még. Kíváncsi voltam, hogy milyen falak között lenni, várnai, hogy hazajőjének, hogy a megszokott hülyeségeikkel álljanak elő, hogy megszidjanak, amiben soha semmi komoly nem volt, hiányoztak a büntetéseik, amiket soha nem kellett letöltenem, mert amint kimérték, azonnal elfelejtették. Hiányozott, hogy otthon legyenek,

Újabb kötetben jelentek meg Szűcs Édua keserűdes karikatúrái

„Meglátom a fonákságokat”

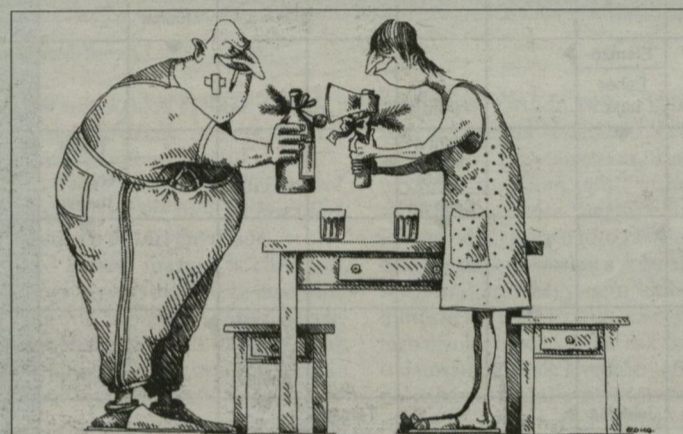
HOGY KARIKATURISTA LETT, ABAN MEGHATÁROZÓ SZEREPE VOLT ANNAK A SZABAD SZELLEMI LÉGKÖRNEK, AMELYBEN SZEGEDEN FELNÖTT – EMLÉKSZIK VISSZA SZÜCS ÉDUA GRAFIKUSMŰVÉS Z (KÉPÜNKÖN), AKINEK NEMRÉGIBEN JELENT MEG MÁSODIK ALBUMA. A 96 KACAGTATÓ RAJZOT TARTALMAZÓ KÖTETET FORGATVA EGY IGÉNYES, SZAKMÁJÁT MESTERIEI MŰVELŐ, MÉLY EMBERISMERETTEL RENDELKEZŐ, UGYANAKKOR GYERMEKIEK JÁTÉKOS ALKOTÓT FEDEZHET FEL AZ OLVÁSÓ.

Festőművész szülei, Szűcs Árpád és Kovács Margit otthonában gyakran összejöttek a szegedi képzőművészek, a lakás teli volt művészeti könyvekkel, festéktubusokkal, vásznakkal, gyurmával – meséli Szűcs Édua. – Gyermekkoromban óráig tudtam szólanul hallgatni a felnőttek beszélgetéseit, vitáit. A szüleimtől és a barátaitól tapasztalt gondolati szabadság arra inspirált, hogy másként kezdjek gondolkodni mint általában az emberek. Mindig a dolgok mögé látam. Ma is úgy jár az agyam, hogy rögtön meglátom a fonákságokat.

Erettségi után Prágában szeretett volna bábervezést tanulni. Erre a szakra azonban kétfévente csak egy embert vettek fel Magyarországról. Nem sikerült kijutnia, ezért a szegedi tanárképző biológia-rajz szakát választotta. A főiskolán szerettet bele a rajzfilmbé, ezért diploma után a kecskeméti stúdióba ment dolgozni. – Az ott eltöltött négy év jó iskolának bizonyult, mert a mindennapos szakadatlan rajzolásnak köszönhetően nagy gyakorlatot szereztem. Sokféle munkám volt, például Jankovics Marcell filmjein dolgoztam, nagyon szerettem a magyar népművészeket, a Mátyás király-, a Dr. Bubó- és a Vízipók-sorozatot. Akkoriban még létezett magyar rajzfilm, ma már szinte nincs. Néhány év múltán szűknek éreztem a kereteket. Több ötletem volt, kreatívabbnak tartottam magam annál, mint amire ott lehetőségek nyílt. Férfiem újságíró, így sokan megfordultak nálunk, amikor a kollégái meglátták a fiókknak szánt szatirikus rajzaimat, biztattak, hogy rajzoljak karikatúrákat. Az első munkáim 1985–86-ban az Ifjúsági Magazinban jelentek meg. Egyre több felkérést kaptam, és egyszer csak azt vettem észre, hogy tényleg karikatúrákat készítek. Végül a Kurír szombati szati-

■ Másként gondolkodom, mint általában az emberek. (Fotó: Karnok Csaba)

■ Kellemes ünnepeket! (Szűcs Édua rajza)

rikus mellékletében, az Elefántban jelentek meg a rajzaim. Sajnos mára teljesen megváltoztak a lapok, legfeljebb napi egy politikai karikatúrát jelentetnek meg. Bár ezzel a műfajjal is megpróbálkoztam, úgy éreztem, nem ez az én igazi terepem, maradjon ez a fiúk vadászterülete, hiszen a politikát is ők csinálják. Engem mindig jobban izgattak az általános emberi dolgok. Úgy gondolom, a rajzaim mindenkire szólnak, és nem csak idehaza értik meg őket.

Édua 2 címmel nemrégiben jelent meg Szűcs Édua új karikatúraalbuma. „Rajzkészsége káprázatos, szituációteremtő szemlélete brilliáns, emberismerete olyan rezdülések is érzékenyen reagál, amely az általános megfigalmazástó telében mindenki számára lehetővé

teszi a személyes reagálást is. Nálam a vonal úgy képi építőelem, hogy a részletek szépségén túl a kompozíció egészében is kijelölő erővel bír, léttapasztalatát tudja képpé varázsolni, és vizuális eszközökkel továbbadni. Sohasem a lapos hétköznapi humor, hanem az emelkedett „keserűdes”, karcos fricskázási kedv, embert jobbító szándék vezet rajzollát.” – írja a kötet utószavában Bereczky Loránd művésztörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója.

A ’60-as évek elején jelent meg Kaján Tibor, Sajdik Ferenc és Réber László kötete, mindhárom nagyon megfogott. Nem beszélgetős karikatúrákat közöltek, hanem egyetlen találo címet adtak, amelynek köszönhetően sokszor megváltozott a rajz karaktere. Én is

ezen az úton indultam el, ma is Kaján Tibort tartom a szellemi tanító-mesteremnek. Boldoggá tesz, hogy ő is szereti a rajzaimat, mindig eljön a kiállításaimra.

Szűcs Édua az elmúlt másfél évtizedben főállású anyaként nevelte három gyermekét. Nemrégiben a nők számára hasznos lakásépítési tippeket adó Praktika magazintól kapott egy visszautasíthatatlan állásajánlatot: azt kell megrajzolnia, hogyan lehet a praktikus ötleteket megvalósítani. Mivel a hobbija a barkácsolás, ennél örömtelibb, testhezállobb feladatot aligha kaphatott volna. Egyre gyakrabban kéri fel könyvillusztrálásra is – legutóbb egy anorexiáról szóló könyvhöz és Váncsa István informatikával kapcsolatos kötetéhez készített rajzokat – , így egyre kevesebb ideje marad a karikatúrára.

– Az új kötetemben szereplő rajzokat eleinte saját szórakoztatásomra készítettem, végül azonban a férjemmel úgy döntöttünk, hogy a fürdőszobánk felújítására összegyűjtött pénzből megjelenetjük őket. Azt remélem, az olvasók is ugyanúgy szeretik majd ezeket a rajzos, műves karikatúrákat, mint a gyermekeim, akik életkorukat meghazudtolóan értik és élvezik – meséli mosolyogva Szűcs Édua, aki azt is elárulta, hogy januárban Bombayben mutatkozik be egy tárlaton, idehaza pedig a budapesti Bank Centerben lesz legközelebb kiállítása.

HOLLÓSI ZSOLT

hogy bármennyire is semmibe vegyem, akkor ez a semmibe vevés hiányzott. Nem is tudtam, hogy ennyire érzelmes vagyok, már azt hittem, minden éfélélet kiölte belőlem, bár talán ahhoz még túl fiatal vagyok. Hiányoztak anyám megállapításai, melyek szerint én már soha nem leszek nő, hiányoztak apám beszélgetései, amikor pár szó után elhallgatott, majd elszunyókált a fotelban, fáradt volt vagy ennyire nem érdekelte, nem tudom.

Gondoltam, fölállok a fűből, megköszönöm az utazást és elindulok haza. De merre menjek? Amerre a szem ellát, mindenütt erdők és távoli hegyvonulatok. Nem leszek olyan könnyű, ahogy gondoltam.

„Mi van, csak nem haza akarsz menni?”, kérdezte a férfi.

„Á, nem, dehog, eszembe se jutott”, mondtam ezt az egészen meg-rázó hazugságot, amitől aztán végképp elment a kedvem minden további kutatástól.

„Vagyis, nyöszörögtem, úgy érzem, ennyi elég volt.”

„Ne csináld ezt!”

„Nem tehetsz róla”, és majdnem hozzátettem, hogy nincs kész a leckém.

„Mi a baj?”, kérdezte, letette a fűbe a zsákokat és leült mellém.

„Elég volt ennyi, úgy érzem, haza kell mennem.”

A férfi arca elkomorult, nem válaszolt. Aztán fölkapta a fejét, úgy mondhatnám, a távoli levegőt nézte.

„Mi az, ami hazahív?”, kérdezte.

„Mindem”, válaszoltam.

„Megmondom neked őszintén, először én is így voltam veled.”

„Hogyhogy maga is?”

„Körülbelül annyi idős lehettem, mint te, amikor egy este egyedül mentem haza. Iszonyú sötét volt, ráadásul olyan helyen laktunk, ahol mindig kilöttek az utcai világítást. Elég félős gyerek voltam, már attól tele lett a gatyám, ha a hazaútra gondoltam, és hát elég sokszor előfordult, hogy egyedül mentem haza. Már nem jártam túl messze a házuinktól, amikor egy sötét zugból morgást hallottam. Nézd

meg, még most is reszket a kezem, ha rá gondolok. Nem tudom, mi volt az, lehet, hogy csak egy kutya, de én inkább farkasra gondoltam, sőt magára az ördögre. Először megálltam, tanácstalanul vártam, mi történik. A morgás egyre közeledek felém, de még mindig nem láttam semmit. Aztán egy távoli autó fénye valahogy odacsapódott, de csak egy pillanatra, és akkor megláttam egy iszonyú pófát, máig se tudom, mi volt az: rettenetesen villogó hosszú, hegyes fehér fogsor, fekete szemek és szőrös pofa, mindenütt fekete szőr, és egyenesen a szemembe nézett. Csoda, hogy nem bűntam ott le helyben, igaz máig se értem, hogy bírtam megmozdulni. Üvöltöttem, mint a sakál, eldobtam a táskám, és ahogy bírtam, rohantam. Tán életemben nem futottam olyan gyorsan. Hátra se mertem nézni, de nem is kellett, hallottam, hogy ott liheg a hátam mögött és csattognak a foga. Egyre közelebb és közelebb. Mostanában sokszor gondolkodom arra, hogy ha egy igazi szörny volt, hogy a csudába nem tudott elkapni. Egy szörnynek rendesen kell tudni futni, különben semmit nem ér.”

„Így van”, válaszoltam.

„Ha nem is tudott rendesen futni, én azért fáradtam, éreztem, hogy már nem bírom sokáig ezt a tempót. Nem volt más megoldás, benyitottam egy ismeretlen kapun, fogalmam sem volt, ki lakik ott. Nagy vaskapu volt. Bevágtam magam mögött, és annyit azért láttam, hogy valami nagy üres telek van előttem, úgyhogy rohantam tovább. A cipőm orra egyszer csak elakadt, föl-buktam, repültem pár métert, aztán már nem emlékszem semmire. Amikor kinyitottam a szemem, már magasan járt a nap, kint feküdtem egy hatalmas mezőn, nem tudtam eldönteni, hogy most álmodom, vagy azt a fekete szőrös szörnyeteget álmodtam. Bármerre néztem, egyik irány se tűnt jobbnak a másiknál, csak úgy, jobb híján, indultam el.”

„És aztán?”, faggattam tovább a férfit, mert erősen hasonlított az én szekrényes históriámhoz.

Folyt. köv.